

У СВЕТУ БАЈКИ – ТЕМАТСКА НАСТАВА

Снежана Драгичевић, школски библиотекар

ОШ „Иво Андрић“, Београд

и-мејл: sneza2210@yahoo.com

Сажетак: Кроз повезивање пет наставних предмета, тематско планирање и различите облике рада, желели смо да подстакнемо активно учење и да ученицима обезбедимо холистички приступ у стицању знања о бајкама. Учитељица Александра Ивезић и ја, реализовале смо тематску наставу 2012. године у њеном одељењу, тада III-3. Наставница енглеског језика, са огледним часом „Бајке у настави енглеског језика“, придружила се и употпунила тематску наставу. Тематска настава је реализована кроз три етапе: припрема, реализација и евалуација. Као резултат тематске наставе настала је књига „У свету бајки“, књига ученичких радова, која се налази на полицама наше библиотеке и ученици је радо читају.

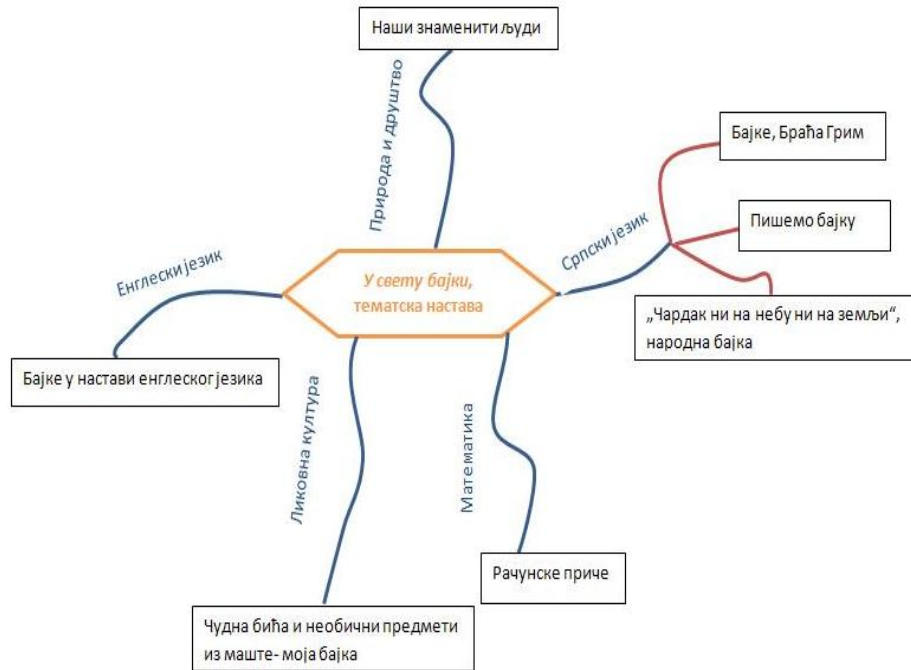
Кључне речи: интердисциплинарност, тематска настава, мапа ума, холистички приступ, бајке, групни облик рада, вршњачка едукација

1.1. Припремна фаза тематске наставе

Ова фаза тематске наставе трајала је током септембра, октобра и новембра 2012. године. У овој фази реализоване су следеће активности:

- анализа наставног плана и програма;
- постављање циљева и исхода тематске наставе;
- израда наставних средстава и наставних материјала;
- обука ученика, чланова новинарске секције за реализацију појединих активности.

Анализирајући Оперативни наставни план и програм трећег разреда издвојили смо наставне јединице које можемо да интегришемо у тематску целину. Наставне јединице су приказане на слици 1.

Слика 1. Мапа ума тематске наставе *У свету бајки*

Исходи које бих посебно истакла у раду, а који су постављени за часове тематске наставе су да ученик:

- препознаје књижевне врсте, главне догађаје и ликове и износи свој став о њима;
- организује информације на нелинеаран начин;
- примењује стечена знања током писања своје бајке;
- користи информације дате у различитим формама за решавање текстуалних задатака;
- схвата важност знаменитих личности у националној историји.

У фази евалуације најважнији исход је способност ученика за самопроцену рада.

Пошли смо и од тога да углавном учимо линеарно, на линијски начин. Та линеарна метода отприлике активира половину могућности нашег мозга. Начин учења који функционише исто као и мозак је мапирање ума. То је мапа коју мозак може употребити да би прикупио, ускладиштио и користио информације (Израел и Бузан, 1999). Желели смо да ученицима у оквиру тематске наставе понудимо и асоцијативно учење, тј. усвајање и обнављање знања о одликама бајке кроз мапу ума и анализу бајке кроз мапу ума.

Демонстрирањем организације информација на овај начин, ученицима смо понудили још једну технику учења.

Полазећи од резултата истраживања да мултимедија подстиче учење ученика (в. Мајер, 2001), у тематској настави користили смо пп презентације за одређене етапе часа и садржаје.

1.2. Фаза реализације тематске наставе

У току ове фазе реализовано је једанаест часова тематске наставе. На часовима су реализовани различити облици рада и врсте наставе. Простор у коме се учило увек је био прилагођен теми и облику рада (нпр. када су учили о томе како настају књиге или када су добили улогу писца, налазили су се у школској библиотеци међу књигама). У табелараном приказу дати су време, место и носиоци активности.

Табела бр. 1 Елементи реализације тематске наставе

Датум	Наставни предмет	Место одржавања	Време	Реализатори
27. новембар 2012.	Српски (двочас)	библиотека	1. и 2. час	Ученице: Ана Јанковић и Ана Мијушковић VI-3, Александра Ивезић, Снежана Драгичевић
	енглески језик	библиотека	3. час	Весна Тутуновић
28. новембар 2012.	српски (двочас)	учионица III-3	1. и 2. час	Александра Ивезић, Снежана Драгичевић
	математика	учионица III-3	3. час	Александра Ивезић, Снежана Драгичевић
29. новембар 2012.	српски	библиотека	1. час	Ученице Ана Јанковић и Ана Мијушковић VI-3, Александра Ивезић, Снежана Драгичевић
	природа и др.	учионица	2. час	
30. новембар 2012.	српски	учионица	1. час	Александра Ивезић, Снежана Драгичевић
	ликовно (двочас)	учионица	2. и 3. час	Александра Ивезић, Снежана Драгичевић

У овој фази посебно бих истакла прва два часа тематске наставе када се обрађивала народна бајка „Чардак ни на небу ни на земљи“, на којима су ученици, кроз вршњачку едукацију поновили одлике бајке правећи заједничку мапу ума. Након завршене анализе бајке, ученици су правили мапу ума бајке “Чардак ни на небу ни на земљи“ која је од њих захтевала логичко разумевање и организацију информација, односно да повезују и интерпретирају информације. Вршњачка едукација, учење на асоцијативан начин и мултимедијални садржаји на овим часовима су веома мотивисали ученике за даљи рад. Тог дана одржан је и час енглеског језика на коме су ученици поновили одлике бајке, именовали неке бајке на енглеском, гледали цртани филм „Златокоса“ и читали бајку по улогама.

Слика 2. Мапа ума Одлике бајке

Слика 3. Мапе ума *Чардак ни на небу ни на земљи*

Другог дана ученици су кроз групни облик рада обрадили лектуру „Бајке“ Браће Грим. На часу математике ученици су решавали наставни листић „Мачак у чизмама“, рачунске приче. Текстуални задаци у наставном листићу „Мачак у чизмама“ повезани су са догађајима и ликовима из бајке „Мачак у чизмама“ и на тај начин је ова наставна јединица интегрисана у тематску наставу.

Трећег дана, кроз вршњачку едукацију, ученици су се упознали са процесом настанка књиге и основним занимањима која су неопходна за настанак књиге, а затим су добили улогу писца и писали своју бајку. Тако је реализована наставна јединица „Правимо сопствену бајку“. На часу природе и друштва, кроз програмирани материјал „Наше знамените личности“, који је био подељен на четири чланка, ученици су учили о Вуку Карацићу, Јовану Јовановићу Змају, Николи Тесли и Михаилу Петровићу Аласу. Ова наставна јединица интегрисана је у тематску наставу повезивањем живота и дела Вука Карацића са Браћом Грим.

Четвртог дана, на часу српског ученици су читали и анализирали своје бајке. Тог дана, на часу ликовног, ученици су се преко пп презентације „Илустрација“ упознали са илустрацијама, њиховом улогом и врстом. Након тога, стечена знања о илустрацији применили су илуструјући своје бајке по издвојеним темским целинама.

Након реализованих часова прегледали смо бајке и обрадили илустрације, а потом смо изабрали дванаест најбољих бајки и илустрација за штампано издање. Најбоље бајке смо бирали на основу два критеријума: одлика бајке и њихове оригиналности, тј. маштовитости. Све бајке и илустрације нашле су се у електронском издању на школском сајту и блогу библиотеке.

1.3. Фаза евалуације тематске наставе

Евалуација тематске наставе урађена је кроз промоцију књиге “У свету бајки”. Промоција књиге одржана је као јавни час српског језика, у свечаној сали наше школе, пред друговима, родитељима и наставницима школе. По унапред припремљеним питањима, разговор су водиле ученице из новинарске секције. Разговор са ученицима можемо да поделимо на две области или две технике рада:

- интервју (Како им је било на часовима? Како су се осећали? Шта им је било забавно? Где им је требала помоћ? Како су сарађивали у групи?...)

- усмена провера знања (Питања су се односила на њихове бајке, својим одговорима ученици су показали колико су научили о одликама бајки и применили научено.)

Сви ученици су добили дипломе зато што су били успешни писци и илустратори. Изабрали смо и „најбајку“, бајку која је највише задовољила задате критеријуме.

Слика 4. Промоција књиге „У свету бајки“

Током евалуације видело се колико су ученици усвојили знања о одликама бајки, посебно су истакли групни облик рада, асоцијацију и остале пп презентације које су се користиле у раду. Поједини ученици су причали шта им је било тешко и где су тражили нашу помоћ.

Школска библиотека може бити средиште различитих мапа ума у школи. Из ње се могу гранати различите наставе и различити облици рада, где ће ученици стицати знања на активан и занимљив начин.

ЛИТЕРАТУРА:

Бузан, Т. и Израел, Ј. (1999): Моћ дечјег ума, Београд: Финеса

Mayer, E. R. (2001): Multimedia Learning, Cambridge: Cambridge University Press